

eul_wid: bqs-ab

Ἀντιφῶν ὁ Ἀθηναῖος · Antiphon of Athens

On the Murder of Herodes

Περὶ τοῦ Ἡρώδου φόνου

Period: Κλασική Classical

Dialect: Ἀττική Attic

Domain: Ῥητορική Oratory

Format: Λόγος Oration

Affiliation: Sophist

Caed Her t ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΗΡΩΙΔΟΥ ΦΟΝΟΥ Ἐβουλόμην μὲν, ὦ ἄνδρες, τὴν δύναμιν τοῦ λέγειν καὶ τὴν ἐμπειρίαν τῶν πραγμάτων ἐξ ἴσου μοι καθεστάναι τῇ τε συμφορᾷ καὶ τοῖς κακοῖς τοῖς γεγενημένοις· νῦν δὲ τοῦ μὲν πεπειράμαι πέρα τοῦ προσήκοντος, τοῦ δὲ ἐνδεῆς εἰμι μᾶλλον τοῦ συμφέροντος. ^[5]

Caed Her 2 Οὐ μὲν γὰρ με ἔδει κακοπαθεῖν τῷ σώματι μετὰ τῆς αἰτίας τῆς οὐ προσηκούσης, ἐνταυθοῖ οὐδὲν με ὠφέλησεν ἡ ἐμπειρία· οὐ δέ με δεῖ σωθῆναι μετὰ τῆς ἀληθείας εἰπόντα τὰ γενόμενα, ἐν τούτῳ με βλάπτει ἡ τοῦ λέγειν ἀδυναμία. Πολλοὶ μὲν γὰρ ἤδη τῶν οὐ δυναμένων λέγειν, ἄπιστοι γενόμενοι τοῖς ἀληθέσιν, αὐτοῖς τούτοις ἀπώλονται, οὐ δυνάμενοι δηλῶσαι αὐτά· πολλοὶ δὲ τῶν δυναμένων λέγειν πιστοὶ γενόμενοι τῷ ψεύδεσθαι, τούτῳ ἐσώθησαν, διότι ἐψεύσαντο. ^[5]

Caed Her 3 Ἀνάγκη οὖν, ὅταν τις ἄπειρος ᾗ τοῦ ἀγωνίζεσθαι, ἐπὶ τοῖς τῶν κατηγορῶν λόγοις εἶναι μᾶλλον ἢ ἐπ' αὐτοῖς τοῖς ἔργοις καὶ τῇ ἀληθείᾳ τῶν πραγμάτων. Ἐγὼ οὖν, ὦ ἄνδρες, αἰτήσομαι ὑμᾶς οὐχ ἅπερ οἱ πολλοὶ τῶν ἀγωνιζομένων ἀκροᾶσθαι σφῶν αὐτῶν αἰτοῦνται, σφίσι μὲν αὐτοῖς ἀπιστοῦντες, ὑμῶν δὲ προκατεγνωκότες ἄδικόν τι—εἰκὸς γὰρ ἐν ἀνδράσι γε ἀγαθοῖς καὶ ἄνευ τῆς αἰτήσεως τὴν ἀκρόασιν ὑπάρχειν τοῖς φεύγουσιν, οὔπερ καὶ οἱ διώκοντες ἔτυχον ἄνευ αἰτήσεως—· τάδε δὲ δέομαι ὑμῶν, τοῦτο μὲν ἔάν τι τῇ γλώσσει ἀμάρτω, συγγνώμην ἔχειν μοι, καὶ ἡγεῖσθαι ἀπειρία αὐτὸ μᾶλλον ἢ ἀδικία ἡμαρτῆσθαι, τοῦτο δὲ ἔάν τι ὀρθῶς εἴπω, ἀληθείᾳ μᾶλλον ἢ δεινότητι εἰρησθαι. ^[5]

Caed Her 5 Οὐ γὰρ δίκαιον οὔτ' ἔργῳ ἀμαρτόντα διὰ ῥήματα σωθῆναι, οὔτ' ἔργῳ ὀρθῶς πράξαντα διὰ ῥήματα ἀπολέσθαι· τὸ μὲν γὰρ [ῥῆμα] τῆς γλώσσης ἀμάρτημά ἐστι, τὸ δὲ [ἔργον] τῆς γνώμης. Ἀνάγκη δὲ κινδυνεύοντα περὶ αὐτῷ καὶ πού τι καὶ ἐξαμαρτεῖν. ^[5]

Caed Her 6 Οὐ γὰρ μόνον τῶν λεγομένων ἀνάγκη ἐνθυμεῖσθαι, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐσομένων· ἅπαντα γὰρ τὰ ἐν ἀδῆλῳ ἔτ' ὄντα ἐπὶ τῇ τύχῃ μᾶλλον ἀνάκειται ἢ τῇ προνοίᾳ. Ταῦτ' οὖν ἔκπληξιν πολλὴν παρέχειν ἀνάγκη ἐστὶ τῷ κινδυνεύοντι. Ὅρῳ γὰρ ἔγωγε καὶ τοὺς πάνυ ἐμπείρους τοῦ ἀγωνίζεσθαι πολλῶν χειρὸν ἑαυτῶν λέγοντας, ὅταν ἐν τινὶ κινδύνῳ ᾧσιν· ὅταν δ' ἄνευ κινδύνων τι διαπράσσωνται, μᾶλλον ὀρθοῦμένους. ^[5]

Caed Her 7 Ἡ μὲν οὖν αἵτησις, ὦ ἄνδρες, καὶ νομίμως καὶ ὁσίως ἔχουσα, καὶ ἐν τῷ ὑμετέρῳ δικαίῳ οὐχ ἥσσαν ἢ ἐν τῷ ἐμῷ· περὶ δὲ τῶν κατηγορημένων ἀπολογήσομαι καθ' ἕκαστον. Πρῶτον μὲν οὖν,

ὥς παρανομώτατα καὶ βιαιότατα εἰς τόνδε τὸν ἀγῶνα καθέστηκα, τοῦτο ὑμᾶς διδάξω, οὐ τῷ φεύγειν ἂν τὸ πλῆθος τὸ ὑμέτερον, ἐπεὶ κἂν ἀνωμότοις ὑμῖν καὶ μὴ κατὰ νόμον μηδένα ἐπιτρέψαιμι περὶ τοῦ σώματος τοῦ ἐμοῦ διαψηφίσασθαι, ἔνεκά γε τοῦ πιστεῦναι ἐμοὶ τε μηδὲν ἐξημαρτῆσθαι εἰς τόδε τὸ πρᾶγμα καὶ ὑμᾶς γνῶσεσθαι τὰ δίκαια, ἀλλ' ἵνα ἢ τεκμήρια ὑμῖν καὶ τῶν ἄλλων πραγμάτων [καὶ] τῶν εἰς ἐμὲ ἢ τούτων βιαιότης καὶ παρανομία. ^[5]

Caed Her 9⁹ Πρῶτον μὲν γὰρ κακοῦργος ἐνδεδειγμένος φόνου δίκην φεύγω, ὃ οὐδεὶς πώποτ' ἔπαθε τῶν ἐν τῇ γῇ ταύτῃ. Καὶ ὥς μὲν οὐ κακοῦργός εἰμι οὐδ' ἔνοχος τῷ τῶν κακούργων νόμῳ, αὐτοὶ οὗτοι τούτου γε μάρτυρες γεγένηνται. Περὶ γὰρ τῶν κλεπτῶν καὶ λωποδυτῶν ὁ νόμος κεῖται, ὧν οὐδὲν ἐμοὶ προσὸν ἀπέδειξαν. Οὕτως εἷς γε ταύτην τὴν ἀπαγωγὴν νομιμωτάτην καὶ δικαιοτάτην πεποιήκασιν ὑμῖν τὴν ἀποψήφισίν μου. Φασὶ δὲ αὖ τό γε ἀποκτείνειν μέγα κακούργημα εἶναι, καὶ ἐγὼ ὁμολογῶ μέγιστόν γε, καὶ τὸ ἱεροσυλεῖν καὶ τὸ προδιδόναι τὴν πόλιν· ἀλλὰ χωρὶς περὶ αὐτῶν ἐκάστου οἱ νόμοι κεῖνται. ^[5]

Caed Her 10¹⁰ Ἐμοὶ δὲ πρῶτον μὲν, οὗ τοῖς ἄλλοις εἶργεσθαι προαγορεύουσι τοῖς τοῦ φόνου φεύγουσι τὰς δίκας, ἐνταυθοῖ πεποιήκασιν τὴν κρίσιν ἐν τῇ ἀγορᾷ· ἔπειτα τίμησίν μοι ἐποίησαν, ἀνταποθανεῖν τοῦ νόμου κειμένου τὸν ἀποκτείναντα, οὐ τοῦ ἐμοὶ συμφέροντος ἔνεκα, ἀλλὰ τοῦ σφίσιν αὐτοῖς λυσιτελοῦντος, καὶ ἐνταῦθα ἔλασσον ἔνειμαν ἂν τῷ τεθνηκότι τῶν ἐν τῷ νόμῳ κειμένων· οὗ δ' ἔνεκα, γνῶσεσθε προϊόντος τοῦ λόγου. Ἐπειτα δὲ, ὃ πάντας οἶμαι ὑμᾶς ἐπίστασθαι, ἅπαντα τὰ δικαστήρια ἐν ὑπαίθρῳ δικάζει τὰς δίκας τοῦ φόνου, οὐδενὸς ἄλλου ἔνεκα ἢ ἵνα τοῦτο μὲν οἱ δικασταὶ μὴ ἴωσιν εἰς τὸ αὐτὸ τοῖς μὴ καθαροῖς τὰς χεῖρας, τοῦτο δὲ ὁ διώκων τὴν δίκην τοῦ φόνου ἵνα μὴ ὁμωρόφιος γίγνηται τῷ αὐθέντῃ. ^[5]

Caed Her 11¹¹ Σὺ δὲ τοῦτο μὲν παρελθὼν τοῦτον τὸν νόμον τὸνναντίον τοῖς ἄλλοις πεποίηκας· τοῦτο δὲ δέον σε διομόσασθαι ὅρκον τὸν μέγιστον καὶ ἰσχυρότατον, ἐξώλειαν σαυτῷ καὶ γένει καὶ οἰκίᾳ τῇ σῇ ἐπαρώμενον, ἢ μὴν μὴ ἄλλα κατηγορήσιν ἐμοῦ ἢ εἰς αὐτὸν τὸν φόνον, ὥς ἔκτεινα, ἐν ᾧ οὐτ' ἂν κακὰ πολλὰ εἰργασμένος ἡλίσκόμην ἄλλῳ ἢ αὐτῷ τῷ πράγματι, οὐτ' ἂν πολλὰ ἀγαθὰ εἰργασμένος τούτοις ἂν ἐσφζόμην τοῖς ἀγαθοῖς· ἃ σὺ παρελθὼν, αὐτὸς σεαυτῷ νόμους ἐξευρών, ἀνώμοτος μὲν αὐτὸς ἐμοῦ κατηγορεῖς, ἀνώμοτοι δὲ οἱ μάρτυρες καταμαρτυροῦσι, δέον αὐτοὺς τὸν αὐτὸν ὅρκον σοὶ διομοσαμένους καὶ ἀπτομένους τῶν σφαγίων καταμαρτυρεῖν ἐμοῦ. ^[5]

Caed Her 12¹² Ἐπειτα κελεύεις τοὺς δικαστὰς ἀνωμότοις πιστεύσαντας τοῖς μαρτυροῦσι φόνου δίκην καταγνῶναι, οὓς σὺ αὐτὸς ἀπίστους κατέστησας παρελθὼν τοὺς κειμένους νόμους, καὶ ἡγῇ χρῆναι αὐθις τὴν σὴν παρανομίαν κρεῖσσω γενέσθαι αὐτῶν τῶν νόμων. Λέγεις δὲ ὥς οὐκ ἂν παρέμεινα εἰ ἐλελύμην, ἀλλ' ὠχρόμην ἂν ἀπιών, ὥσπερ εἰ ἄκοντά με ἀναγκάσας εἰσελθεῖν εἰς τὴν γῆν ταύτην.

Caed Her 13¹³ Καίτοι ἐμοὶ εἰ μηδὲν διέφερε στέρεσθαι τῆσδε τῆς πόλεως, ἴσον ἦν μοι καὶ προσκληθέντι μὴ ἐλθεῖν, ἀλλ' ἐρήμην ὀφλεῖν [τὴν δίκην], τοῦτο δ' ἀπολογησαμένῳ τὴν προτέραν ἐξεῖναι ἐξελθεῖν· ἅπασιν γὰρ τοῦτο κοινόν ἐστι. Σὺ δέ, ὃ τοῖς ἄλλοις Ἑλλήσιν κοινόν ἐστιν, ἰδίᾳ ζητεῖς με μόνον ἀποστερεῖν, αὐτὸς σαυτῷ νόμον θέμενος. Καίτοι [τούς γε νόμους οἱ κεῖνται περὶ τῶν τοιούτων, πάντας ἂν οἶμαι ὁμολογῆσαι κάλλιστα νόμων ἀπάντων κεῖσθαι καὶ ὀσιώτατα. ^[5]

Caed Her 14¹⁴ Ὑπάρχει μὲν γε αὐτοῖς ἀρχαιοτάτοις εἶναι ἐν τῇ γῇ ταύτῃ, ἔπειτα τοὺς αὐτοὺς ἀεὶ περὶ τῶν αὐτῶν, ὅπερ μέγιστόν ἐστι σημεῖον νόμων καλῶς κειμένων· ὁ γὰρ χρόνος καὶ ἡ ἐμπειρία τὰ μὴ καλῶς ἔχοντα ἐκδιδάσκει τοὺς ἀνθρώπους. Ὡστε οὐ δεῖ ὑμᾶς ἐκ τῶν τοῦ κατηγοροῦ λόγων τοὺς νόμους καταμανθάνειν, εἰ καλῶς ὑμῖν κεῖνται ἢ μὴ, ἀλλ' ἐκ τῶν νόμων τοὺς τῶν κατηγορῶν λόγους, εἰ ὀρθῶς καὶ νομίμως ὑμᾶς διδάσκουσι τὸ πρᾶγμα ἢ οὐ. Οὕτως] οἱ γε νόμοι κάλλιστα κεῖνται οἱ περὶ φόνου, οὓς οὐδεὶς πώποτε ἐτόλμησε κινήσαι· σὺ δὲ μόνος δὴ

τετόλμηκας γενέσθαι νομοθέτης ἐπὶ τὰ πονηρότερα, καὶ ταῦτα παρελθὼν ζητεῖς με ἀδίκως ἀπολέσαι. ^[5]

Caed Her 15 Ἄ δὲ σὺ παρανομεῖς, αὐτὰ ταῦτά μοι μέγιστα μαρτύριά ἐστιν· εὖ γὰρ ᾗδεις ὅτι οὐδεὶς ἂν ἦν σοι ὃς ἐκείνον τὸν ὄρκον διομοσάμενος ἐμοῦ κατεμαρτύρησεν. Ἐπειτα δὲ οὐχ ὥς πιστεύων τῷ πράγματι ἀναμφισβητήτως ἓνα τὸν ἀγῶνα περὶ τοῦ πράγματος ἐποιήσω, ἀλλὰ ἀμφισβήτησιν καὶ λόγον ὑπελείπου ὥς καὶ τοῖσδε τοῖς δικασταῖς ἀπιστήσων.

Caed Her 16 Ὡστε μηδὲν μοι ἐνθάδε [μηδὲ] πλέον εἶναι μηδ' ἀποφυγόντι, ἀλλ' ἐξεῖναί σοι λέγειν ὅτι κακοῦργος ἀπέφυγον, ἀλλ' οὐ τοῦ φόνου τὴν δίκην· ἐλὼν δ' αὖ ἀξιώσεις με ἀποκτεῖναι ὥς τοῦ φόνου τὴν δίκην ὠφληκότα. Καίτοι πῶς ἂν εἴη τούτων δεινότερα μηχανήματα, εἰ ὑμῖν μὲν ἅπαξ τουτουοῦ πείσασι κατείργασται ἃ βούλεσθε, ἐμοὶ δ' ἅπαξ ἀποφυγόντι ὁ αὐτὸς κίνδυνος ὑπολείπεται; Ἔτι δὲ μάλ' ἐδέσθην, ὧ ἄνδρες, παρανομώτατα ἀπάντων ἀνθρώπων. ^[10]

Caed Her 17 Ἐθέλοντος γάρ μου ἐγγυητὰς τρεῖς καθιστάναι κατὰ τὸν νόμον, οὕτως οὗτοι διεπράξαντο ὥστε τοῦτο μὴ ἐγγενέσθαι μοι ποιῆσαι. Τῶν δὲ ἄλλων ξένων ὅστις πώποτε ἠθέλησε καταστῆσαι ἐγγυητὰς, οὐδεὶς πώποτε ἐδέσθη. Καίτοι οἱ ἐπιμεληταὶ τῶν κακούργων τῷ αὐτῷ χρῶνται νόμῳ τούτῳ. Ὡστε καὶ οὗτος κοινὸς τοῖς ἄλλοις πᾶσιν ὧν ἐμοὶ μόνῳ ἐπέλιπε μὴ ὠφελῆσαι. Τούτοις γὰρ ἦν τοῦτο συμφέρον, πρῶτον μὲν ἀπαρασκευότατον γενέσθαι με, μὴ δυνάμενον διαπράσσεσθαι αὐτὸν τάμαυτοῦ πράγματα, ἔπειτα κακοπαθεῖν τῷ σώματι, τοὺς τε φίλους προθυμότερους ἔχειν τοὺς ἐμαυτοῦ τούτοις τὰ ψευδῇ μαρτυρεῖν ἢ ἐμοὶ τάληθῇ [λέγειν, διὰ τὴν τοῦ σώματος κακοπάθειαν]. ^[5]

Caed Her 18 Ὅνειδός τε αὐτῷ τε ἐμοὶ περιέθεσαν καὶ τοῖς ἐμοῖς προσήκουσιν εἰς τὸν βίον ἅπαντα. Οὕτως ἡ μὲν δὴ πολλοῖς ἐλασσωθεὶς τῶν νόμων τῶν ὑμετέρων καὶ τοῦ δικαίου καθέστηκα εἰς τὸν ἀγῶνα· ὅμως μέντοι γε καὶ ἐκ τούτων πειράσομαι ἐμαυτὸν ἀναίτιον ἐπιδείξαι.

Caed Her 19 Καίτοι χαλεπὸν γε τὰ ἐκ πολλοῦ κατεψευσμένα καὶ ἐπιβεβουλευμένα, ταῦτα παραχρῆμα ἀπελέγχειν· ἃ γὰρ τις μὴ προσεδόκησεν, οὐδὲ φυλάξασθαι ἐγχωρεῖ. Ἐγὼ δὲ τὸν μὲν πλοῦν ἐποιησάμην ἐκ τῆς Μυτιλήνης, ὧ ἄνδρες, ἐν τῷ πλοίῳ πλέων ὧ Ἡρώδης οὗτος ὃν φασιν ὑπ' ἐμοῦ ἀποθανεῖν· ἐπλέομεν δὲ εἰς τὴν Αἴνον, ἐγὼ μὲν ὥς τὸν πατέρα—ἐτύγχανε γὰρ ἐκεῖ ὧν τότε—, ὁ δ' Ἡρώδης ἀνδράποδα Θραξὶν ἀνθρώποις ἀπολύσων. ^[5]

Caed Her 20 Συνέπλει δὲ τὰ τε ἀνδράποδα ἃ ἔδει αὐτὸν ἀπολύσαι, καὶ οἱ Θραῖκες οἱ λυσόμενοι. Τούτων δ' ὑμῖν τοὺς μάρτυρας παρέξομαι. Μάρτυρες ἡ μὲν πρόφασις ἐκατέρῳ τοῦ πλοῦ αὕτη· ἐτύχομεν δὲ χειμῶνι τινι χρυσάμενοι, ὑφ' οὗ ἡναγκάσθημεν κατασχεῖν εἰς τῆς Μηθυμναίας τι χωρίον, οὗ τὸ πλοῖον ὥρμει τοῦτο εἰς ὃ μετεκβάντα φασὶν ἀποθανεῖν οὗτοι τὸν Ἡρώδην. ^[5]

Caed Her 21 Καὶ πρῶτον μὲν αὐτὰ ταῦτα σκοπεῖτε, ὅτι <οὐ τῇ ἐ> μὴ προνοίᾳ μᾶλλον ἐγίγνετο ἢ τύχη. Οὔτε γὰρ πείσας τὸν ἄνδρα οὐδαμοῦ ἀπελέγχομαι σύμπλουν μοι γενέσθαι, ἀλλ' αὐτὸς καθ' αὐτὸν τὸν πλοῦν πεποιημένος ἔνεκα πραγμάτων ἰδίων, οὗτ' αὖ ἐγὼ ἄνευ προφάσεως ἱκανῆς φαίνομαι τὸν πλοῦν ποιησάμενος εἰς τὴν Αἴνον, οὗτε κατασχόντες εἰς τὸ χωρίον τοῦτο ἀπὸ παρασκευῆς οὐδεμιᾶς, ἀλλ' ἀνάγκη χρυσάμενοι· οὗτ' αὖ ἐπειδὴ ὠρμίσάμεθα, ἢ μετέκβασις ἐγένετο εἰς τὸ ἕτερον πλοῖον οὐδενὶ μηχανήματι οὐδ' ἀπάτῃ, ἀλλ' ἀνάγκῃ καὶ τοῦτο ἐγίγνετο. ^[5]

Caed Her 22 Ἐν ᾧ μὲν γὰρ ἐπλέομεν, ἀστέγαστον ἦν τὸ πλοῖον, εἰς ὃ δὲ μετέβημεν, ἐστεγασμένον· τοῦ δὲ ὑετοῦ ἔνεκα ταῦτ' ἦν. Τούτων δ' ὑμῖν μάρτυρας παρέξομαι. Μάρτυρες ἔπειδὴ δὲ μετεξέβημεν εἰς τὸ ἕτερον πλοῖον, ἐπίνομεν. ^[9]

Caed Her 23 Καὶ ὁ μὲν ἐστὶ φανερός ἐκβὰς ἐκ τοῦ πλοίου καὶ οὐκ εἰσβὰς πάλιν· ἐγὼ δὲ τὸ παράπαν οὐκ ἐξέβην ἐκ τοῦ πλοίου τῆς νυκτὸς ἐκείνης. Τῇ δ' ὕστεραία, ἐπειδὴ ἀφανὴς ἦν ὁ ἀνὴρ, ἐζητεῖτο οὐδέν τι μᾶλλον ὑπὸ τῶν ἄλλων ἢ καὶ ὑπ' ἐμοῦ· καὶ εἴ τῳ τῶν ἄλλων ἐδόκει δεινὸν εἶναι, καὶ

ἐμοὶ ὁμοίως. Καὶ εἷς τε τὴν Μυτιλήνην ἐγὼ αἴτιος ἦ πεμφθῆναι ἄγγελον, καὶ τῇ ἐμῇ γνώμῃ ἐπέμετο· καὶ ἄλλου οὐδενὸς ἐθέλοντος βαδίζειν, οὔτε τῶν ἀπὸ τοῦ πλοίου οὔτε τῶν αὐτῷ τῷ Ἡρώδῃ συμπλεόντων, ἐγὼ τὸν ἀκόλουθον τὸν ἑμαυτοῦ πέμπειν ἔτοιμος ἦ· καίτοι οὐ δῆπου γε κατ' ἑμαυτοῦ μηνυτὴν ἔπεμπον εἰδώς. ^[5]

Caed Her 24 Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἀνὴρ οὔτε ἐν τῇ Μυτιλήνῃ ἐφαίνετο ζητούμενος οὔτ' ἄλλοθι οὐδαμοῦ, πλοῦς τε ἡμῖν ἐγίγνετο, καὶ τᾶλλα ἀνήγετο πλοῖα ἅπαντα, ὥχομην κἀγὼ πλέων. Τούτων δ' ὑμῖν τοὺς μάρτυρας παρασχέσομαι. Μάρτυρες τὰ μὲν γενόμενα ταῦτ' ἐστίν· ἐκ δὲ τούτων ἤδη σκοπεῖτε τὰ εἰκότα. ^[8]

Caed Her 25 Πρῶτον μὲν γὰρ πρὶν ἀνάγεσθαι με εἰς τὴν Αἴνον, ὅτε ἦν ἀφανὴς ὁ ἀνὴρ, οὐδεὶς ἠτιάσατό με ἀνθρώπων, ἤδη πεπυσμένων τούτων τὴν ἀγγελίαν· οὐ γὰρ ἂν ποτε ὥχομην πλέων. Ἀλλ' εἰς μὲν τὸ παραχρῆμα κρεῖσσον ἦν τὸ ἀληθὲς καὶ τὸ γεγεννημένον τῆς τούτων αἰτιάσεως, καὶ ἅμα ἐγὼ ἔτι ἐπεδήμουν· ἐπειδὴ δὲ ἐγὼ τε ὥχομην πλέων καὶ οὔτοι ἐξ ἐπιβουλῆς συνέθεσαν ταῦτα καὶ ἐμηχανήσαντο κατ' ἐμοῦ, τότε ἠτιάσαντο. Λέγουσι δὲ ὡς ἐν μὲν τῇ γῇ ἀπέθανεν ὁ ἀνὴρ, κἀγὼ λίθον αὐτῷ ἐνέβαλον εἰς τὴν κεφαλὴν, ὃς οὐκ ἐξέβην τὸ παράπαν ἐκ τοῦ πλοίου. ^[5]

Caed Her 26 Καὶ τοῦτο μὲν ἀκριβῶς οὔτοι ἴσασι· ὅπως δ' ἠφανίσθη ὁ ἀνὴρ, οὐδενὶ λόγῳ εἰκότι δύνανται ἀποφαίνεσθαι. Δῆλον γὰρ ὅτι ἐγγύς που τοῦ λιμένος εἰκὸς ἦν αὐτὸ γίνεσθαι, τοῦτο μὲν μεθύοντος τοῦ ἀνδρός, τοῦτο δὲ νύκτωρ ἐκβάντος ἐκ τοῦ πλοίου· οὔτε γὰρ αὐτοῦ κρατεῖν ἴσως ἂν ἐδύνατο, οὔτε τῷ ἀπάγοντι νύκτωρ μακρὰν ὁδὸν ἢ πρόφασιν ἂν εἰκότως ἐγίγνετο· ζητουμένου δὲ τοῦ ἀνδρός δύο ἡμέρας καὶ ἐν τῷ λιμένι καὶ ἄπωθεν τοῦ λιμένος, οὔτε ὀπτῆρ οὐδεὶς ἐφάνη οὔτε αἷμα οὔτε ἄλλο σημεῖον οὐδέν. ^[10]

Caed Her 27 Κἄτ' ἐγὼ συγχωρῶ τῷ τούτων λόγῳ, παρεχόμενος μὲν τοὺς μάρτυρας ὡς οὐκ ἐξέβην ἐκ τοῦ πλοίου· εἰ δὲ καὶ ὡς μάλιστα ἐξέβην ἐκ τοῦ πλοίου, οὐδενὶ τρόπῳ εἰκὸς ἦν ἀφανισθέντα λαθεῖν τὸν ἄνθρωπον, εἴπερ γε μὴ πάνυ πόρρω ἀπῆλθεν ἀπὸ τῆς θαλάσσης. Ἀλλ' ὡς κατεποντώθη λέγουσιν. ^[5]

Caed Her 28 Ἐν τίνι πλοίῳ; δῆλον γὰρ ὅτι ἐξ αὐτοῦ τοῦ λιμένος ἦν τὸ πλοῖον. Πῶς ἂν οὖν οὐκ ἐξηυρέθη; καὶ μὴν εἰκὸς γε ἦν καὶ σημεῖόν τι γενέσθαι ἐν τῷ πλοίῳ ἀνδρὸς τεθνεώτος καὶ ἐκβαλλομένου νύκτωρ. Νῦν δὲ ἐν μὲν ᾧ ἔπινε πλοίῳ καὶ ἐξ οὗ ἐξέβαινε, ἐν τούτῳ φασὶν εὐρεῖν σημεῖα, ἐν ᾧ αὐτοὶ μὴ ὁμολογοῦσιν ἀποθανεῖν τὸν ἄνδρα· ἐν ᾧ δὲ κατεποντώθη, οὐχ ἡῦρον οὔτ' αὐτὸ τὸ πλοῖον οὔτε σημεῖον οὐδέν. Τούτων δ' ὑμῖν τοὺς μάρτυρας παρασχέσομαι. Μάρτυρες Ἐπειδὴ δὲ ἐγὼ μὲν φροῦδος ἦ πλέων εἰς τὴν Αἴνον, τὸ δὲ πλοῖον ἦκεν εἰς τὴν Μυτιλήνην ἐν ᾧ ἐγὼ καὶ ὁ Ἡρώδης ἐπίνομεν, πρῶτον μὲν εἰσβάντες εἰς τὸ πλοῖον ἠρεύνων, καὶ ἐπειδὴ τὸ αἷμα ἡῦρον, ἐνταῦθα ἔφασαν τεθνάναι τὸν ἄνδρα· ἐπειδὴ δὲ αὐτοῖς τοῦτο οὐκ ἐνεχώρει, ἀλλ' ἐφαίνετο τῶν προβάτων ὃν αἷμα, ἀποτραπόμενοι τούτου τοῦ λόγου συλλαβόντες ἐβασάνιζον τοὺς ἀνθρώπους. ^[5]

Caed Her 30 Καὶ ὃν μὲν τότε παραχρῆμα ἐβασάνισαν, οὗτος μὲν οὐδὲν εἶπε περὶ ἐμοῦ φλαῦρον· ὃν δ' ἡμέραις ὕστερον πολλαῖς ἐβασάνισαν, ἔχοντες παρὰ σφίσιν αὐτοῖς τὸν πρόσθεν χρόνον, οὗτος ἦν ὁ πεισθεὶς ὑπὸ τούτων καὶ καταψεύσάμενος ἐμοῦ. Παρέξομαι δὲ τούτων τοὺς μάρτυρας. Μάρτυρες Ὡς μὲν ὕστερον τοσούτῳ χρόνῳ ὁ ἀνὴρ ἐβασανίσθη, μεμαρτύρηται ὑμῖν· προσέχετε δὲ τὸν νοῦν αὐτῇ τῇ βασάνῳ, οἷα γεγένηται. ^[6]

Caed Her 31 Ὁ μὲν γὰρ δοῦλος, ᾧ ἴσως οὔτοι τοῦτο μὲν ἐλευθερίαν ὑπέσχοντο, τοῦτο δ' ἐπὶ τούτοις ἦν παύσασθαι κακούμενον αὐτόν, ἴσως ὑπ' ἀμφοῖν πεισθεὶς κατεψεύσατό μου, τὴν μὲν ἐλευθερίαν ἐλπίσας οἴσεσθαι, τῆς δὲ βασάνου εἰς τὸ παραχρῆμα βουλόμενος ἀπηλλάχθαι. Οἶμαι δ' ὑμᾶς ἐπίστασθαι τοῦτο, ὅτι ἐφ' οἷς ἂν τὸ πλεῖστον μέρος τῆς βασάνου, πρὸς τούτων εἰσὶν οἱ

βασανιζόμενοι λέγειν ὅ τι ἂν ἐκείνοις μέλλωσι χαριεῖσθαι· ἐν τούτῳ γὰρ αὐτοῖς ἐστὶν ἡ ὠφέλεια, ἄλλως τε καὶ μὴ παρόντες τυγχάνωσιν ὧν ἂν καταψεύδωνται. ^[5]

Caed Her 32 Εἰ μὲν γὰρ ἐγὼ ἐκέλευον αὐτὸν στρεβλοῦν ὥς οὐ τάληθῇ λέγοντα, ἴσως ἂν ἐν αὐτῷ τούτῳ ἀπετρέπετο μηδὲν κατ' ἐμοῦ καταψεύδεσθαι· νῦν δὲ αὐτοὶ ἦσαν καὶ βασανισταὶ καὶ ἐπιτιμηταὶ τῶν σφίσιν αὐτοῖς συμφερόντων. Ἔως μὲν οὖν μετὰ χρηστῆς ἐλπίδος ἐγίγνωσκε μου καταψευσάμενος, τούτῳ διισχυρίζετο τῷ λόγῳ· ἐπειδὴ δὲ ἐγίγνωσκεν ἀποθανούμενος, ἐνταῦθ' ἤδη τῇ ἀληθείᾳ ἐχρήτο, καὶ ἔλεγεν ὅτι πεισθεῖν ὑπὸ τούτων ἐμοῦ καταψεύδεσθαι. ^[5]

Caed Her 34 Διαπειραθέντα δ' αὐτὸν τὰ ψευδῇ λέγειν, ὕστερον δὲ τάληθῇ λέγοντα, οὐδέτερα ὠφέλησεν, ἀλλ' ἀπέκτειναν ἄγοντες τὸν ἄνδρα, τὸν μηνυτὴν, ὃ πιστεύοντες ἐμὲ διώκουσι, τούναντίον ποιήσαντες ἢ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι· οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι τοῖς μηνυταῖς τοῖς μὲν ἐλευθέροις χρήματα διδόασιν, τοὺς δὲ δούλους ἐλευθεροῦσιν· οὗτοι δὲ θάνατον τῷ μηνυτῇ τὴν δωρεὰν ἀπέδοσαν, ἀπαγορευόντων τῶν φίλων τῶν ἐμῶν μὴ ἀποκτείνειν τὸν ἄνδρα πρὶν ἐγὼ ἔλθοιμι. Δῆλον οὖν ὅτι οὐ τοῦ σώματος αὐτοῦ χρεία ἦν αὐτοῖς, ἀλλὰ τῶν λόγων· ζῶν μὲν γὰρ ὁ ἀνὴρ διὰ τῆς αὐτῆς βασάνου ἰὼν ὑπ' ἐμοῦ κατήγορος ἂν ἐγίγνετο τῆς τούτων ἐπιβουλῆς, τεθνεὼς δὲ τὸν μὲν ἔλεγχον τῆς ἀληθείας ἀπεστέρει δι' αὐτοῦ τοῦ σώματος ἀπολλυμένου, τοῖς δὲ λόγοις τοῖς ἐψευσμένοις ὑπ' ἐκείνου ὡς ἀληθῆσιν οὖσιν ἐγὼ ἀπόλλυμαι. ^[5]

Caed Her 35 Τούτων δὲ μάρτυράς μοι κάλει. < Μάρτυρες > Ἐχρῆν μὲν γὰρ αὐτούς, ὡς ἐγὼ νομίζω, ἐνθάδε παρέχοντας τὸν μηνυτὴν αὐτὸν ἀπελέγχειν ἐμέ, καὶ αὐτῷ τούτῳ χρῆσθαι ἀγωνίσματι, ἐμφανῇ παρέχοντας τὸν ἄνδρα καὶ κελεύοντας βασανίζειν, ἀλλὰ μὴ ἀποκτείνειν. ^[7]

Caed Her 36 Φέρε γὰρ δὴ ποτέρῳ νῦν χρήσονται τῶν λόγων; πότερα ὧ πρῶτον εἶπεν ἢ ὧ ὕστερον; καὶ πότερ' ἀληθῇ ἐστὶν, ὅτ' ἔφη με εἰργάσθαι τὸ ἔργον ἢ ὅτ' οὐκ ἔφη; εἰ μὲν γὰρ ἐκ τοῦ εἰκότος ἐξετασθῆναι δεῖ τὸ πρᾶγμα, οἱ ὕστεροι λόγοι ἀληθέστεροι φαίνονται. ^[5]

Caed Her 37 Ἐψεύδετο μὲν γὰρ ἐπ' ὠφελείᾳ τῇ ἑαυτοῦ, ἐπειδὴ δὲ < διὰ > τὸ ψεύδεσθαι ἀπώλλυτο, ἡγήσατο τάληθῇ κατειπὼν διὰ τοῦτο σωθῆναι ἂν. Τῆς μὲν οὖν ἀληθείας οὐκ ἦν αὐτῷ τιμωρὸς οὐδεὶς· οὐ γὰρ παρὼν ἐγὼ ἐτύχανον, ὥπερ σύμμαχος ἦν ἡ ἀλήθεια τῶν ὑστέρων λόγων· τοὺς δὲ προτέρους λόγους τοὺς κατεψευσμένους ἦσαν οἱ ἀφανιοῦντες ὥστε μηδέποτε εἰς τὸ ἀληθές καταστῆναι. Καὶ οἱ μὲν ἄλλοι καθ' ὧν ἂν μηνύη τις, οὗτοι κλέπτουσι τοὺς μηνύοντας κατ' ἀφανίζουσιν· αὐτοὶ δὲ οὗτοι οἱ ἀπάγοντες καὶ ζητοῦντες τὸ πρᾶγμα τὸν κατ' ἐμοῦ μηνυτὴν ἠφάνισαν. ^[10]

Caed Her 38 Καὶ εἰ μὲν ἐγὼ τὸν ἄνδρα ἠφάνισα ἢ μὴ ἤθελον ἐκδοῦναι τούτοις ἢ ἄλλον τινὰ ἔφευγον ἔλεγχον, αὐτοῖς δὴ τούτοις ἰσχυροτάτοις εἰς τὰ πράγματ' < ἂν > ἐχρῶντο, καὶ ἦν ταῦτα αὐτοῖς μέγιστα τεκμήρια κατ' ἐμοῦ· νῦν δέ, ὅποτε αὐτοὶ οὗτοι προκαλουμένων τῶν φίλων τῶν ἐμῶν ταῦτ' ἔφυγον, ἐμοὶ δὴπου κατὰ τούτων εἶναι χρὴ ταῦτα τεκμήρια, ὡς οὐκ ἀληθῇ τὴν αἰτίαν ἐπέφερον ἦν ἡτιῶντο. Ἔτι δὲ καὶ τάδε λέγουσιν, ὡς ὠμολόγει ὁ ἄνθρωπος βασανιζόμενος συναποκτείνειν τὸν ἄνδρα. ^[10]

Caed Her 39 Ἐγὼ δέ φημι ταῦτα μὲν οὐ λέγειν αὐτόν, ὅτι δὲ ἐξαγάγοι ἐμέ καὶ τὸν ἄνδρα ἐκ τοῦ πλοίου, καὶ ὅτι ἤδη τεθνεῶτα αὐτὸν ὑπ' ἐμοῦ συν < αν > ελὼν καὶ ἐνθεὶς εἰς τὸ πλοῖον καταποντώσειε. Καίτοι σκέψασθε ὅτι πρῶτον μὲν, πρὶν ἐπὶ τὸν τροχὸν ἀναβῆναι, ὁ ἀνὴρ μέχρι τῆς ἐσχάτης ἀνάγκης τῇ ἀληθείᾳ ἐχρήτο καὶ ἀπέλυέ με τῆς αἰτίας· ἐπειδὴ δὲ ἐπὶ τὸν τροχὸν ἀνέβη, τῇ ἀνάγκῃ χρώμενος ἤδη κατεψεύδετό μου, βουλόμενος ἀπηλλάχθαι τῆς βασάνου· ἐπειδὴ δὲ ἐπαύσατο βασανιζόμενος, οὐκέτι ἔφη με τούτων εἰργάσθαι οὐδέν, ἀλλὰ τὸ τελευταῖον ἀπώμωξεν ἐμέ τε καὶ αὐτόν ὡς ἀδίκως ἀπολλυμένους, οὐ χάριτι τῇ ἐμῇ — πῶς γάρ; ὅς γε κατεψεύσατο —, ἀλλ' ἀναγκαζόμενος ὑπὸ τοῦ ἀληθοῦς καὶ βεβαιῶν τοὺς πρώτους λόγους ὡς ἀληθεῖς εἰρημένους. ^[5]

Caed Her 42⁷ Ἐπειτα δὲ ὁ ἕτερος ἄνθρωπος, ὁ ἐν τῷ αὐτῷ πλοίῳ πλέων καὶ παρὼν διὰ τέλους καὶ συνὼν μοι, τῇ αὐτῇ βασάνῳ βασανιζόμενος τοῖς μὲν πρώτοις καὶ τοῖς ὕστερον λόγοις τοῖς τοῦ ἀνθρώπου συνεφέρετο ὡς ἀληθέσιν εἰρημένοις, διὰ τέλους γάρ με ἀπέλυε, τοῖς δὲ ἐπὶ τοῦ τροχοῦ λεγομένοις, οὓς ἐκεῖνος ἀνάγκη μᾶλλον ἢ ἀληθείᾳ ἔλεγε, τούτοις δὲ διεφέρετο. Ὁ μὲν γὰρ ἐκβάντα μ' ἔφη ἐκ τοῦ πλοίου ἀποκτεῖναι τὸν ἄνδρα, καὶ αὐτὸς ἤδη τεθνεῶτα συνανελεῖν μοι· ὁ δὲ τὸ παράπαν οὐδ' ἐκβῆναί μ' ἔφη ἐκ τοῦ πλοίου. Καίτοι τὸ εἰκὸς σύμμαχόν μοι ἐστίν. [10]

Caed Her 43⁸ Οὐ γὰρ δήπου οὕτω κακοδαίμων ἐγώ, ὥστε τὸ μὲν ἀποκτεῖναι τὸν ἄνδρα προύνοησάμην μόνος, ἵνα μοι μηδεὶς συνειδείῃ, ἐν ᾧ μοι ὁ πᾶς κίνδυνος ἦν, ἥδη δὲ πεπραγμένου μοι τοῦ ἔργου μάρτυρας καὶ συμβούλους ἐποιούμην. Καὶ ἀπέθανε μὲν ὁ ἀνὴρ οὕτως ἐγγὺς τῆς θαλάσσης καὶ τῶν πλοίων, ὡς ὁ τούτων λόγος ἐστίν· ὑπὸ δὲ ἐνὸς ἀνδρὸς ἀποθνήσκων οὔτε ἀνέκραγεν οὔτ' αἰσθησιν οὐδεμίαν ἐποίησεν οὔτε τοῖς ἐν τῇ γῇ οὔτε τοῖς ἐν τῷ πλοίῳ; —καὶ μὴν πολλῷ πλέον γε ἄγνοεῖν ἔστι νύκτωρ ἢ μεθ' ἡμέραν, ἐπ' ἀκτῆς ἢ κατὰ πόλιν· —καὶ μὴν ἔτι ἐγρηγορότων φασὶν ἐκβῆναι τὸν ἄνδρα ἐκ τοῦ πλοίου. [5]

Caed Her 45⁹ Ἐπειτα ἐν τῇ γῇ μὲν ἀποθανόντος, ἐντιθεμένου δὲ εἰς τὸ πλοῖον, οὔτε ἐν τῇ γῇ σημεῖον οὐδὲ αἷμα ἐφάνη οὔτε ἐν τῷ πλοίῳ, νύκτωρ μὲν ἀναιρεθέντος, νύκτωρ δ' ἐντιθεμένου εἰς τὸ πλοῖον. Ἦ δοκεῖ ἂν ὑμῖν ἄνθρωπος δύνασθαι ἐν τοιούτῳ πράγματι ὦν τά τε ἐν τῇ γῇ ὄντα ἀναξῆσαι καὶ τὰ ἐν τῷ πλοίῳ ἀνασπογγίσαι, ἃ οὐδὲ μεθ' ἡμέραν <ἄν> τις οἷός τε ἐγένετο, ἔνδον ὦν αὐτοῦ καὶ μὴ πεφοβημένος, τὸ παράπαν ἀφανίσαι; ταῦτα, ὦ ἄνδρες, πῶς εἰκότα ἐστίν; Ὁ δὲ καὶ μάλιστα ἐνθυμεῖσθε, καὶ μὴ μοι ἄχθεσθε, ἂν ὑμᾶς πολλάκις ταῦτα διδάξω· μέγας γὰρ ὁ κίνδυνός ἐστιν, καθ' ὃ τι δ' ἂν ὑμεῖς ὀρθῶς γινώτε, κατὰ τοῦτο σῶζομαι, καθ' ὃ τι δ' ἂν ψευσθῇτε τάληθοῦς, κατὰ τοῦτο ἀπόλλυμαι· μὴ οὖν ἐξέλῃται τοῦτο ὑμῶν μηδεὶς, ὅτι τὸν μηνυτὴν ἀπέκτειναν, καὶ διετείναντο αὐτὸν μὴ εἰσελθεῖν εἰς ὑμᾶς, μηδ' ἐμοὶ ἐγγενέσθαι παρόντι ἐξαιτεῖν τὸν ἄνδρα καὶ βασανίσαι αὐτόν. [5]

Caed Her 46⁰ Καίτοι πρὸς τούτων ἦν τοῦτο. Νῦν δὲ πριάμενοι τὸν ἄνδρα, ἰδίᾳ ἐπὶ σφῶν αὐτῶν ἀπέκτειναν, τὸν μηνυτὴν, οὔτε τῆς πόλεως ψηφισαμένης, οὔτε αὐτόχειρα ὄντα τοῦ ἀνδρός.

Caed Her 47¹ Ὁν ἐχρῆν δεδεμένον αὐτοὺς φυλάσσειν, ἢ τοῖς φίλοις τοῖς ἐμοῖς ἐξεγγυῆσαι, ἢ τοῖς ἄρχουσι τοῖς ὑμετέροις παραδοῦναι, καὶ ψῆφον περὶ αὐτοῦ γενέσθαι. Νῦν δὲ αὐτοὶ καταγνόντες [τὸν] θάνατον τοῦ ἀνδρὸς ἀπεκτείνετε· ὁ οὐδὲ πόλει ἔξεστιν, ἄνευ Ἀθηναίων οὐδένα θανάτῳ ζημιῶσαι. Καὶ τῶν μὲν ἄλλων λόγων τῶν ἐκείνου τουτουσὶ κριτὰς ἤξιώσατε γενέσθαι, τῶν δὲ ἔργων αὐτοὶ δικασταὶ ἐγένεσθε. Καίτοι οὐδὲ οἱ τοὺς δεσπότας ἀποκτείναντες, ἐὰν ἐπ' αὐτοφώρῳ ληφθῶσιν, οὐδ' οὗτοι ἀποθνήσκουσιν ὑπ' αὐτῶν τῶν προσηκόντων, ἀλλὰ παραδιδόασιν αὐτοὺς τῇ ἀρχῇ κατὰ νόμους ὑμετέρους πατρίους. [5]

Caed Her 48² Εἴπερ γὰρ καὶ μαρτυρεῖν ἔξεστι δούλῳ κατὰ τοῦ ἐλευθέρου τὸν φόνον, καὶ τῷ δεσπότῃ, ἂν δοκῇ, ἐπεξελεθεῖν ὑπὲρ τοῦ δούλου, καὶ ἢ ψῆφος ἴσον δύναται τῷ δοῦλον ἀποκτείναντι καὶ τῷ ἐλεύθερον, εἰκὸς τοι καὶ ψῆφον γενέσθαι περὶ αὐτοῦ ἦν, καὶ μὴ ἄκριτον ἀποθανεῖν αὐτὸν ὑφ' ὑμῶν. Ὡστε πολλῷ ἂν δικαιότερον ὑμεῖς κρίνοισθε ἢ ἐγὼ νῦν φεύγω ὑφ' ὑμῶν [ἀδίκως]. Σκοπεῖτε δὴ, ὦ ἄνδρες, καὶ ἐκ τοῖν λόγοιν τοῖν ἀνδροῖν ἑκατέρωιν τοῖν βασανισθέντων τὸ δίκαιον καὶ τὸ εἰκός. [10]

Caed Her 49³ Ὁ μὲν γὰρ δοῦλος δύο λόγῳ ἔλεγε· τοτὲ μὲν ἔφη με εἰργάσθαι τὸ ἔργον, τοτὲ δὲ οὐκ ἔφη· ὁ δὲ ἐλεύθερος οὐδέπω <καὶ> νῦν εἴρηκε περὶ ἐμοῦ φλαῦρον οὐδέν, τῇ αὐτῇ βασάνῳ βασανιζόμενος. Τοῦτο μὲν γὰρ οὐκ ἦν αὐτῷ ἐλευθερίαν προτείναντας ὥσπερ τὸν ἕτερον πείσαι· τοῦτο δὲ μετὰ τοῦ ἀληθοῦς ἐβούλετο κινδυνεύων πάσχειν ὃ τι δέοι, ἐπεὶ τό γε συμφέρον καὶ οὗτος ἠπίστατο, ὅτι τότε παύσοιτο στρεβλούμενος, ὁπότε εἴποι τὰ τούτοις δοκοῦντα. [5]

- Caed Her 50 Ποτέρω οὖν εἰκός ἐστι πιστεῦσαι, τῷ διὰ τέλους τὸν αὐτὸν αἰεὶ λόγον λέγοντι, ἢ τῷ τοτὲ μὲν φάσκοντι τοτὲ δ' οὐ; ἀλλὰ καὶ ἄνευ βασάνου τοιαύτης οἱ τοὺς αὐτοὺς αἰεὶ περὶ τῶν αὐτῶν λόγους λέγοντες πιστότεροί εἰσι τῶν διαφερομένων σφίσιν αὐτοῖς. Ἐπειτα δὲ καὶ ἐκ τῶν τοῦ ἀνθρώπου μερὶς ἐκατέρων ἐξ ἴσου, τούτων μὲν τὸ φάσκειν, ἐμὴ δὲ τὸ μὴ φάσκειν, ἔκ τε ἀμφοῖν τοῖν ἀνδροῖν τοῖν βασανισθέντοιν· ὁ μὲν γὰρ ἔφησεν, ὁ δὲ διὰ τέλους ἔξαρκος ἦν. ^[5]
- Caed Her 51 Καὶ μὲν δὴ τὰ ἐξ ἴσου γενόμενα τοῦ φεύγοντός ἐστι μᾶλλον ἢ τοῦ διώκοντος, εἴπερ γε καὶ τῶν ψήφων ὁ ἀριθμὸς ἐξ ἴσου γιγνόμενος τὸν φεύγοντα μᾶλλον ὠφελεῖ ἢ τὸν διώκοντα. Ἡ μὲν βάσανος, ὧς ἄνδρες, τοιαύτη γεγένηται, ἢ οὗτοι πιστεύοντες εὖ εἰδέναι φασὶν ὑπ' ἐμοῦ ἀποθανόντα τὸν ἄνδρα.
- Caed Her 52 Καίτοι τὸ παράπαν ἔγωγ' ἂν εἴ τι συνήδη ἐμαυτῷ καὶ εἴ τί μοι τοιοῦτον εἴργαστο, ἡφάνις' ἂν τῷ ἀνθρώπῳ, ὅτε ἐπ' ἐμοὶ ἦν τοῦτο μὲν εἰς τὴν Αἴνον ἀπάγειν ἅμα ἐμοί, τοῦτο δὲ εἰς τὴν ἡπειρον διαβιβᾶσαι, καὶ μὴ ὑπολείπεσθαι μηνυτὰς κατ' ἐμαυτοῦ τοὺς συνειδότας. Φασὶ δὲ γραμματείδιον εὑρεῖν ἐν τῷ πλοίῳ, ὃ ἔπεμπον ἐγὼ Λυκίνῳ, ὡς ἀποκτείναιμι τὸν ἄνδρα. ^[5]
- Caed Her 53 Καίτοι τί ἔδει με γραμματείδιον πέμπειν, αὐτοῦ συνειδότος τοῦ τὸ γραμματείδιον φέροντος; ὥστε τοῦτο μὲν σαφέστερον αὐτὸς ἔμελλεν ἐρεῖν ὁ εἰργασμένος, τοῦτο δὲ οὐδὲν ἔδει κρύπτειν αὐτά· ἃ γὰρ μὴ οἶόν τε εἰδέναι τὸν φέροντα, ταῦτ' ἂν τις μάλιστα συγγράψας πέμψειεν. Ἐπειτα δὲ ὅ τι μὲν μακρὸν εἶη πρᾶγμα, τοῦτο μὲν ἂν τις ἀναγκασθεῖ γράψαι τῷ μὴ διαμνημονεύειν τὸν ἀπαγγέλλοντα ὑπὸ πλήθους τοῦτο δὲ βραχὺ ἦν ἀπαγγεῖλαι, ὅτι τέθνηκεν ὁ ἀνὴρ. ^[5]
- Caed Her 54 Ἐπειτα ἐνθυμεῖσθε ὅτι διάφορον ἦν τὸ γραμματείδιον τῷ βασανισθέντι, [διάφορος δ' ὁ ἄνθρωπος τῷ γραμματείδιῳ]· ὁ μὲν γὰρ βασανιζόμενος αὐτὸς ἔφη ἀποκτεῖναι, τὸ δὲ γραμματείδιον ἀνοιχθὲν ἐμὲ τὸν ἀποκτείναντα ἐμήνυε. Καίτοι ποτέρω χρή πιστεῦσαι; τὸ μὲν γὰρ πρῶτον οὐχ ἡὔρον ἐν τῷ πλοίῳ ζητοῦντες τὸ γραμματείδιον, ὕστερον δέ.
- Caed Her 55 Τότε μὲν γὰρ οὐπω οὕτω ἐμεμηχάνητο αὐτοῖς· ἐπειδὴ δὲ ὁ ἄνθρωπος ὁ πρότερος βασανισθεὶς οὐδὲν ἔλεγε κατ' ἐμοῦ, τότε εἰσβάλλουσιν εἰς τὸ πλοῖον τὸ γραμματείδιον, ἵνα ταύτη γ' ἔχοιεν ἐμοὶ τὴν αἰτίαν ἐπιφέρειν· ἐπειδὴ δὲ ἀνεγνώσθη τὸ γραμματείδιον καὶ ὁ ὕστερος βασανιζόμενος οὐ συνεφέρετο τῷ γραμματείδιῳ, οὐκέτι οἶόν τ' ἦν ἀφανίσει τὰ ἀναγνωσθέντα. ^[5]
- Caed Her 56 Εἰ γὰρ ἡγήσαντο τὸν ἄνδρα πείσειν ἀπὸ πρώτης καταψεύδεσθαί μου, οὐκ ἂν ποτ' ἐμηχανήσαντο τὰ ἐν τῷ γραμματείδιῳ. Καί μοι μάρτυρας τούτων κάλει. Μάρτυρες Τίνος γε δὴ ἔνεκα τὸν ἄνδρα ἀπέκτεινα; οὐδὲ γὰρ ἔχθρα οὐδεμία ἦν ἐμοὶ κάκείνῳ. ^[6]
- Caed Her 57 Λέγειν δὲ τολμῶσιν ὡς ἐγὼ χάριτι τὸν ἄνδρα ἔκτεινα. Καὶ τίς πώποτε χαριζόμενος ἐτέρῳ τοῦτο εἰργάσατο; οἶμαι μὲν γὰρ οὐδένα, ἀλλὰ δεῖ μεγάλην τὴν ἔχθραν ὑπάρχειν τῷ τοῦτο μέλλοντι ποιήσειν, καὶ τὴν πρόνοιαν ἐκ πολλοῦ φανεράν εἶναι ἐπιβουλευομένην. Ἐμοὶ δὲ κάκείνῳ οὐκ ἦν ἔχθρα οὐδεμία. Εἶεν, ἀλλὰ δείσας περὶ ἐμαυτοῦ μὴ αὐτὸς παρ' ἐκείνου τοῦτο πάθοιμι; καὶ γὰρ ἂν τῶν τοιούτων ἔνεκα τις ἀναγκασθεῖ τοῦτο ἐργάσασθαι. ^[5]
- Caed Her 58 Ἀλλὰ οὐδὲν μοι τοιοῦτον ὑπῆρκετο εἰς αὐτόν. Ἀλλὰ χρήματα ἔμελλον λήψεσθαι ἀποκτείνας αὐτόν; ἀλλ' οὐκ ἦν αὐτῷ. Ἀλλὰ σοὶ μᾶλλον ἐγὼ τὴν πρόφασιν ταύτην ἔχοιμ' ἂν εἰκότως μετὰ τῆς ἀληθείας ἀναθεῖναι, ὅτι χρημάτων ἔνεκα ζητεῖς ἐμὲ ἀποκτεῖναι, μᾶλλον ἢ σὺ ἐμοὶ ἐκείνον· καὶ πολὺ ἂν δικαιότερον ἀλοίης σὺ φόνου ἐμὲ ἀποκτείνας ὑπὸ τῶν ἐμοὶ προσηκόντων, ἢ ἐγὼ ὑπὸ σοῦ καὶ τῶν ἐκείνου ἀναγκαίων. ^[5]
- Caed Her 59 Ἐγὼ μὲν γὰρ σου φανεράν τὴν πρόνοιαν εἰς ἐμὲ ἀποδείκνυμι, σὺ δέ με ἐν ἀφανεῖ λόγῳ ζητεῖς ἀπολέσαι. Ταῦτα μὲν ὑμῖν λέγω, ὡς αὐτῷ μοι πρόφασιν οὐδεμίαν ἔχει <τὸ> ἀποκτεῖναι τὸν ἄνδρα· δεῖ δέ με καὶ ὑπὲρ Λυκίνου ἀπολογήσασθαι, ὡς ἔοικεν, ἀλλ' οὐχ ὑπὲρ αὐτοῦ μόνον, ὡς οὐδὲ ἐκείνον εἰκότως αἰτιῶνται.

- Caed Her 60 Λέγω τοίνυν ὑμῖν ὅτι ταῦτά ὑπῆρχεν αὐτῷ εἰς ἐκεῖνον ἅπερ ἐμοί· οὔτε γὰρ χρήματα ἦν [αὐτῷ] ὁπόθεν ἂν ἔλαβεν ἀποκτείνας ἐκεῖνον, οὔτε κίνδυνος αὐτῷ ὑπῆρχεν οὐδείς ὄντινα διέφευγεν ἀποθανόντος ἐκείνου. Τεκμήριον δὲ μέγιστον ὡς οὐκ ἐβούλετο αὐτὸν ἀπολέσαι· ἐξὸν γὰρ αὐτῷ ἐν ἀγῶνι καὶ κινδύνῳ μεγάλῳ καταστήσαντι μετὰ τῶν νόμων τῶν ὑμετέρων ἀπολέσαι ἐκεῖνον, εἴπερ προωφείλετο αὐτῷ κακόν, καὶ τό τε ἴδιον τὸ αὐτοῦ διαπράξασθαι καὶ τῇ πόλει τῇ ὑμετέρᾳ χάριν καταθέσθαι, εἰ ἐπέδειξεν ἀδικοῦντα ἐκεῖνον, οὐκ ἠξίωσεν, ἀλλ' οὐδ' ἦλθεν ἐπὶ τοῦτο. ^[5]
- Caed Her 61 Καίτοι καλλίων γε ἦν ὁ κίνδυνος αὐτῷ ... Μάρτυρες Ἄλλὰ γὰρ ἐνταῦθα μὲν ἀφῆκεν αὐτόν· οὐ δὲ ἔδει κινδυνεύειν αὐτὸν περὶ τε αὐτοῦ καὶ περὶ ἐμοῦ, ἐνταῦθα δ' ἐπεβούλευεν, [ἐν ᾧ γνωσθεὶς ἂν ἀπεστέρει μὲν ἐμὲ τῆς πατρίδος, ἀπεστέρει δὲ αὐτὸν ἱερῶν καὶ ὁσίων καὶ τῶν ἄλλων ἅπερ μέγιστα καὶ περὶ πλείστου ἐστὶν ἀνθρώποις]. ^[5]
- Caed Her 62 Ἐπειτα δ' εἰ καὶ ὡς μάλιστα ἐβούλετο αὐτὸν ὁ Λυκῖνος τεθνάναι—εἵμι γὰρ καὶ ἐπὶ τὸν τῶν κατηγορῶν λόγον—, οὐ αὐτὸς οὐκ ἠξίου αὐτόχειρ γενέσθαι, τοῦτο τὸ ἔργον ἐγὼ ποτ' ἂν ἐπέισθην ἀντ' ἐκείνου ποιῆσαι; πότερα ὡς ἐγὼ μὲν ἢ τῷ σώματι ἐπιτήδειος διακινδυνεύειν, ἐκεῖνος δὲ χρήμασι τὸν ἐμὸν κίνδυνον ἐκπρίασθαι; οὐ δῆτα· τῷ μὲν γὰρ οὐκ ἦν χρήματα, ἐμοὶ δὲ ἦν· ἀλλ' αὖ τούναντίον ἐκεῖνος τοῦτο θάσσον ἂν ὑπ' ἐμοῦ ἐπέισθαι κατὰ γε τὸ εἰκὸς ἢ ἐγὼ ὑπὸ τούτου, ἐπεὶ ἐκεῖνός γ' ἑαυτὸν οὐδ' ὑπερήμερον γενόμενον ἐπτά μνῶν δυνατὸς ἦν λύσασθαι, ἀλλ' οἱ φίλοι αὐτὸν ἐλύσαντο. ^[5]
- Caed Her 63 Καὶ μὲν δὴ καὶ τῆς χρείας τῆς ἐμῆς καὶ τῆς Λυκίνου τοῦτο ὑμῖν μέγιστον τεκμήριόν ἐστιν, ὅτι οὐ σφόδρα ἐχρώμην ἐγὼ Λυκίνῳ φίλῳ, ὡς πάντα ποιῆσαι ἂν τὰ ἐκείνῳ δοκοῦντα· οὐ γὰρ δὴ που ἐπτά μὲν μνᾶς οὐκ ἀπέτεισα ὑπὲρ αὐτοῦ δεδεμένου καὶ λυμαινομένου, κίνδυνον δὲ τοσοῦτον ἀράμενος ἄνδρα ἀπέκτεινα δι' ἐκεῖνον. Ὡς μὲν οὖν οὐκ αὐτὸς αἰτίος εἰμι τοῦ πράγματος οὐδὲ ἐκεῖνος, ἀποδέδεικται καθ' ὅσον ἐγὼ δύναμαι· τούτῳ δὲ χρῶνται πλείστῳ λόγῳ οἱ κατήγοροι, ὅτι ἀφανὴς ἐστὶν ὁ ἀνὴρ, καὶ ὑμεῖς ἴσως περὶ τούτου αὐτοῦ ποθεῖτε ἀκοῦσαι. ^[5]
- Caed Her 64 Εἰ μὲν οὖν τοῦτο εἰκάζειν με δεῖ, ἐξ ἴσου τοῦτό ἐστι καὶ ὑμῖν καὶ ἐμοί· οὔτε γὰρ ὑμεῖς αἵτιοι τοῦ ἔργου ἐστὲ οὔτε ἐγὼ· εἰ δὲ δεῖ τοῖς ἀληθεσί χρῆσθαι, τῶν εἰργασμένων τινὰ ἐρωτώντων ἐκείνου γὰρ ἄριστ' ἂν πύθοιντο. Ἐμοὶ μὲν γὰρ τῷ μὴ εἰργασμένῳ τοσοῦτον τὸ μακρότατον τῆς ἀποκρίσεως ἐστὶν, ὅτι οὐκ εἵργασμαι· τῷ δὲ ποιήσαντι ῥαδία ἐστὶν ἢ ἀπόδειξις, καὶ μὴ ἀποδείξαντι εὖ εἰκάσαι.
- Caed Her 65 Οἱ μὲν γὰρ πανουργοῦντες ἅμα τε πανουργοῦσι καὶ πρόφασιν εὐρίσκουσι τοῦ ἀδικήματος· τῷ δὲ μὴ εἰργασμένῳ χαλεπὸν περὶ τῶν ἀφανῶν εἰκάζειν. Οἶμαι δ' ἂν καὶ ὑμῶν ἕκαστον, εἴ τίς τινα ἔροιτο ὅ τι μὴ τύχοι εἰδώς, τοσοῦτον ἂν εἰπείν, ὅτι οὐκ οἶδεν· εἰ δέ τις περαιτέρῳ τι κελεύοι λέγειν, ἐν πολλῇ ἂν ἔχθεσθαι ὑμᾶς ἀπορία δοκῶ. Μὴ τοίνυν ἐμοὶ νείμητε τὸ ἄπορον τοῦτο. ^[5]
- Caed Her 66 Ἐν ᾧ μὴδ' ἂν αὐτοὶ εὐποροῖτε· μὴδὲ ἂν εὖ εἰκάζω, ἐν τούτῳ μοι ἀξιοῦτε τὴν ἀπόφευξιν εἶναι, ἀλλ' ἐξαρκείτω μοι ἑμαυτὸν ἀναίτιον ἀποδείξαι τοῦ πράγματος. Ἐν τούτῳ οὖν ἀναίτιός εἰμι, οὐκ ἂν ἐξεύρω ὅτῳ τρόπῳ ἀφανὴς ἐστὶν ἢ ἀπόλωλεν ἀνὴρ, ἀλλ' εἰ μὴ προσήκει μοι μὴδὲν ὥστ' ἀποκτεῖναι αὐτόν. Ἦδη δ' ἔγωγε καὶ πρότερον ἀκοῇ ἐπίσταμαι γεγονός, τοῦτο μὲν τοὺς ἀποθανόντας, τοῦτο δὲ τοὺς ἀποκτείναντας οὐχ εὐρεθέντας· οὐκ οὖν ἂν καλῶς ἔχοι, εἰ τούτων δέοι τὰς αἰτίας ὑποσχεῖν τοὺς συγγενομένους. ^[5]
- Caed Her 67 Πολλοὶ δὲ γ' ἤδη σχόντες ἑτέρων πραγμάτων αἰτίας, πρὶν τὸ σαφὲς αὐτῶν γνωσθῆναι, προαπώλονται. Αὐτίκα Ἐφιάλτην τὸν ὑμέτερον πολίτην οὐδέπω <καὶ> νῦν ἠύρηνται οἱ

ἀποκτείναντες· εἰ οὖν τις ἡξίου τοὺς συνόντας ἐκείνῳ εἰκάζειν οἵτινες ἦσαν οἱ ἀποκτείναντες [Ἐφιάλτην], εἰ δὲ μή, ἐνόχους εἶναι τῷ φόνῳ, οὐκ ἂν καλῶς εἶχε [τοῖς συνοῦσιν]. ^[5]

Caed Her 68 Ἐπειτα οἱ γε Ἐφιάλτην ἀποκτείναντες οὐκ ἐζήτησαν τὸν νεκρὸν ἀφανίσαι, οὐδ' ἐν τούτῳ κινδυνεύειν μνηῦσαι τὸ πρᾶγμα, ὥσπερ οἶδε φασὶν ἐμὲ τῆς μὲν ἐπιβουλῆς οὐδένα κοινωνὸν ποιήσασθαι τοῦ θανάτου, τῆς δ' ἀναιρέσεως. Τοῦτο δ' ἐντὸς οὐ πολλοῦ χρόνου παῖς ἐζήτησεν οὐδὲ δώδεκα ἔτη γεγονῶς τὸν δεσπότην ἀποκτείνει· καὶ εἰ μὴ φοβηθεῖς, ὥς ἀνεβόησεν, ἐγκαταλιπὼν τὴν μάχαιραν ἐν τῇ σφαγῇ ὥχeto φεύγων, ἀλλ' ἐτόλμησε μεῖναι, ἀπώλont' ἂν οἱ ἔνδον ὄντες ἅπαντες· οὐδεὶς γὰρ ἂν ὥχeto τὸν παῖδα τολμησαί ποτε τοῦτο· νῦν δὲ συλληφθεὶς αὐτὸς ὕστερον κατεῖπεν αὐτοῦ. ^[5]

Caed Her 69 Τοῦτο δὲ περὶ χρημάτων αἰτίαν ποτὲ σχόντες οὐκ οὔσαν, ὥσπερ ἐγὼ νῦν, οἱ Ἑλληνοταμίαι οἱ ὑμέτεροι, ἐκεῖνοι μὲν ἅπαντες ἀπέθανον ὀργῇ μᾶλλον ἢ γνώμῃ, πλην ἐνός, τὸ δὲ πρᾶγμα ὕστερον καταφανὲς ἐγένετο. Τοῦ δ' ἐνός τούτου—Σωσίαν ὄνομά φασιν αὐτῷ εἶναι—κατέγνωστο μὲν ἤδη θάνατος, ἐτεθνήκει δὲ οὐπω· καὶ ἐν τούτῳ ἐδηλώθη τῷ τρόπῳ ἀπωλώλει τὰ χρήματα, καὶ ὁ ἀνὴρ ἀπήχθη ὑπὸ τοῦ δήμου τοῦ ὑμετέρου παραδεδομένος ἤδη τοῖς ἔνδεκα, οἱ δ' ἄλλοι ἐτέθνασαν οὐδὲν αἵτιοι ὄντες. ^[5]

Caed Her 71 Ταῦθ' ὑμῶν αὐτῶν ἐγὼ οἶμαι μεμνησθαι τοὺς πρεσβυτέρους, τοὺς δὲ νεωτέρους πυνθάνεσθαι ὥσπερ ἐμέ. Οὕτως ἀγαθόν ἐστι μετὰ τοῦ χρόνου βασανίζειν τὰ πράγματα. Καὶ τοῦτ' ἴσως φανερόν γένοιτ' ἂν ὕστερον, ὅτῳ τρόπῳ τέθνηκεν ὁ ἄνθρωπος. Μὴ οὖν ὕστερον τοῦτο γινώτε, ἀναίτιόν με ὄντα ἀπολέσαντες, ἀλλὰ πρότερόν γ' εὔβουλεύσασθε, καὶ μὴ μετ' ὀργῆς καὶ διαβολῆς, ὥς τούτων οὐκ ἂν γένοιτο ἕτεροι πονηρότεροι σύμβουλοι. Οὐ γὰρ ἔστιν ὅ τι ἂν ὀργιζόμενος ἄνθρωπος εὔγνοιᾳ αὐτὸ γὰρ ᾧ βουλεύεται, τὴν γνώμην, διαφθείρει τοῦ ἀνθρώπου. ^[5]

Caed Her 72 Μέγα τοι ἡμέρα παρ' ἡμέραν γιγνομένη γνώμην, ᾧ ἄνδρες, ἐξ ὀργῆς μεταστῆσαι καὶ τὴν ἀλήθειαν εὐρεῖν τῶν γεγενημένων. Εὖ δὲ ἴστε ὅτι ἐλεθηῆναι ὑφ' ὑμῶν ἄξιός εἰμι μᾶλλον ἢ δίκην δοῦναι· δίκην μὲν γὰρ εἰκὸς ἐστὶ διδόναι τοὺς ἀδικοῦντας, ἐλεεῖσθαι δὲ τοὺς ἀδίκως κινδυνεύοντας. ^[5]

Caed Her 73 Κρεῖσσον δὲ χρή γίγνεσθαι αἰὲ τὸ ὑμέτερον δυνάμενον ἐμὲ δικαίως σφάζειν ἢ τὸ τῶν ἐχθρῶν βουλόμενον ἀδίκως με ἀπολλύναι. Ἐν μὲν γὰρ τῷ ἐπισχεῖν ἔστι καὶ τὰ δεινὰ ταῦτα ποιῆσαι ἃ οὗτοι κελεύουσιν· ἐν δὲ τῷ παραχρῆμα οὐκ ἔστιν ἀρχὴν ὀρθῶς βουλεύεσθαι. Δεῖ δέ με καὶ ὑπὲρ τοῦ πατρὸς ἀπολογήσασθαι. ^[5]

Caed Her 74 Καίτοι γε πολλῷ μᾶλλον εἰκὸς ἦν ἐκεῖνον ὑπὲρ ἐμοῦ ἀπολογήσασθαι πατέρα ὄντα ὁ μὲν γὰρ πολλῷ πρεσβύτερός ἐστι τῶν ἐμῶν πραγμάτων, ἐγὼ δὲ πολλῷ νεώτερος τῶν ἐκείνῳ πεπραγμένων. Καὶ εἰ μὲν ἐγὼ τούτου ἀγωνιζομένου κατεμαρτύρουν ἃ μὴ σαφῶς ἤδη, ἀκοῇ δὲ ἠπιστάμην, δεινὰ ἂν ἔφη πάσχειν ὑπ' ἐμοῦ· νῦν δὲ ἀναγκάζων ἐμὲ ἀπολογεῖσθαι ὧν ἐγὼ πολλῷ νεώτερός εἰμι καὶ λόγῳ οἶδα, ταῦτα οὐ δεινὰ ἡγεῖται εἰργάσθαι. ^[5]

Caed Her 75 Ὅμως μέντοι καθ' ὅσον ἐγὼ οἶδα, οὐ προδώσω τὸν πατέρα κακῶς ἀκούοντα ἐν ὑμῖν ἀδίκως. Καίτοι τάχ' ἂν σφαλείην, ἃ ἐκεῖνος ὀρθῶς ἔργῳ ἔπραξε, ταῦτ' ἐγὼ λόγῳ μὴ ὀρθῶς εἰπὼν· ὅμως δ' οὖν κινδυνεύεται. Πρὶν μὲν γὰρ τὴν ἀπόστασιν <τὴν> τῶν Μυτιληναίων γενέσθαι, ἔργῳ τὴν εὐνοίαν ἐδείκνυε τὴν εἰς ὑμᾶς· ἐπειδὴ δὲ ἡ πόλις ὅλη κακῶς ἐβουλεύσατο ἀποστᾶσα καὶ ἡμαρτε [τῆς ὑμετέρας γνώμης], μετὰ τῆς πόλεως ὅλης ἠναγκάσθη συνεξαμαρτεῖν. ^[5]

Caed Her 76 Τὴν μὲν οὖν γνώμην ἔτι καὶ ἐν ἐκείνοις ὁμοίος ἦν εἰς ὑμᾶς, τὴν δὲ εὐνοίαν οὐκέτι ἦν ἐπ' ἐκείνῳ τὴν αὐτὴν εἰς ὑμᾶς παρέχεσθαι. Οὔτε γὰρ ἐκλιπεῖν τὴν πόλιν εὐπόρως εἶχεν αὐτῷ· ἱκανὰ γὰρ ἦν τὰ ἐνέχυρα ἃ εἶχeto αὐτοῦ, οἳ τε παῖδες καὶ τὰ χρήματα· τοῦτο δ' αὖ μένοντι πρὸς τὴν πόλιν αὐτῷ ἀδυνάτως εἶχεν ἰσχυρίζεσθαι. Ἐπεὶ δ' ὑμεῖς τοὺς αἰτίους τούτων ἐκολάσατε, ἐν

οἷς οὐκ ἐφαίνετο ὦν ὁ ἐμὸς πατήρ, τοῖς δ' ἄλλοις Μυτιληναίοις ἄδειαν ἐδώκατε οἰκεῖν τὴν σφετέραν αὐτῶν, οὐκ ἔστιν ὃ τι ὕστερον αὐτῷ ἡμάρτηται[, τῷ ἐμῷ πατρί], οὐδ' ὃ τι οὐ πεποιήται τῶν δεόντων, οὐδ' ἥς τινος λητουργίας ἡ πόλις ἐνδεὴς γεγένηται, οὔτε ἡ ὑμέτερα οὔτε ἡ Μυτιληναίων, ἀλλὰ καὶ χορηγίας ἐχορήγει καὶ τέλη κατατίθουσιν. ^[5]

Caed Her 78 Εἰ δ' ἐν Αἴνῳ χωροφιλεῖ, τοῦτο οὐκ ἀποστερῶν γε τῶν εἰς τὴν πόλιν ἑαυτὸν οὐδενός, οὐδ' ἐτέρας πόλεως πολίτης γεγεννημένος, ὥσπερ ἐτέρους ὁρῶ τοὺς [μὲν] εἰς τὴν ἡπειρον ἰόντας, καὶ οἰκοῦντας ἐν τοῖς πολεμίοις τοῖς ὑμέτεροις καὶ δίκας ἀπὸ ζυμβόλων ὑμῖν δικάζομένους, οὐδὲ φεύγων τὸ πλῆθος τὸ ὑμέτερον, τοὺς δ' οἴους ὑμεῖς μισῶν συκοφάντας. Ἄ μὲν οὖν μετὰ τῆς πόλεως ὅλης ἀνάγκη μᾶλλον ἢ γνώμη ἔπραξε, τούτων οὐ δίκαιός ἐστιν ὁ ἐμὸς πατήρ ἰδίᾳ δίκην διδόναι. ^[5]

Caed Her 79 Ἄπασι γὰρ Μυτιληναίοις ἀείμνηστος ἡ τότε ἀμαρτία γεγένηται· ἡλλάξαντο μὲν γὰρ πολλῆς εὐδαιμονίας πολλὴν κακοδαιμονίαν, ἐπεῖδον δὲ τὴν ἑαυτῶν πατρίδα ἀνάστατον γενομένην. Ἄ δὲ ἰδίᾳ οὗτοι διαβάλλουσι τὸν ἐμὸν πατέρα, μὴ πείθεσθε· χρημάτων γὰρ ἔνεκα ἡ πᾶσα παρασκευὴ γεγένηται ἐπ' ἐμοὶ κάκεινῳ. Πολλὰ δέ ἐστι τὰ συμβαλλόμενα τοῖς βουλομένοις τῶν ἀλλοτρίων ἐφίεσθαι, γέρων μὲν ἐκεῖνος ὥστ' ἐμοὶ βοηθεῖν, νεώτερος δ' ἐγὼ πολλῷ ἢ ὥστε δύνασθαι ἑμαυτῷ τιμωρεῖν ἱκανῶς. Ἄλλ' ὑμεῖς βοηθήσατέ μοι, καὶ μὴ διδάσκετε τοὺς συκοφάντας μεῖζον ὑμῶν αὐτῶν δύνασθαι. ^[10]

Caed Her 80 Ἐὰν μὲν γὰρ εἰσιόντες εἰς ὑμᾶς ἃ βούλονται πράσσωσι, δεδιδαγμένον ἔσται τούτους μὲν πείθειν, τὸ δ' ὑμέτερον πλῆθος φεύγειν· ἐὰν δὲ εἰσιόντες εἰς ὑμᾶς πονηροὶ μὲν αὐτοὶ δοκῶσιν εἶναι, πλεόν δ' αὐτοῖς μηδὲν γένηται, ὑμέτερα ἡ τιμὴ καὶ ἡ δύναμις ἔσται, ὥσπερ καὶ τὸ δίκαιον ἔχει. Ὑμεῖς οὖν ἐμοὶ τε βοηθεῖτε καὶ τῷ δικαίῳ. Ὅσα μὲν οὖν ἐκ τῶν ἀνθρωπίνων τεκμηρίων καὶ μαρτυριῶν οἶά τε ἦν ἀποδειχθῆναι, ἀκηκόατε· χρή δὲ καὶ τοῖς ἀπὸ τῶν θεῶν σημείοις εἰς τὰ τοιαῦτα οὐχ ἥκιστα τεκμηραμένους ψηφίζεσθαι. ^[5]

Caed Her 81 Καὶ γὰρ τὰ τῆς πόλεως κοινὰ τούτοις μάλιστα πιστεύοντες ἀσφαλῶς διαπράσσεσθε, τοῦτο μὲν τὰ εἰς τοὺς κινδύνους ἦκοντα, τοῦτο δὲ [εἰς] τὰ ἔξω τῶν κινδύνων. Χρὴ δὲ καὶ εἰς τὰ ἴδια ταῦτα μέγιστα καὶ πιστότατα ἡγεῖσθαι. ^[5]

Caed Her 82 Οἶμαι γὰρ ὑμᾶς ἐπίστασθαι ὅτι πολλοὶ ἤδη ἄνθρωποι μὴ καθαροὶ χεῖρας ἢ ἄλλο τι μίasma ἔχοντες συνεισβάντες εἰς τὸ πλοῖον συναπώλεσαν μετὰ τῆς αὐτῶν ψυχῆς τοὺς ὁσίως διακειμένους τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς, τοῦτο δὲ ἤδη ἐτέρους ἀπολομένους μὲν οὐ, κινδυνεύσαντας δὲ τοὺς ἐσχάτους κινδύνους διὰ τοὺς τοιοῦτους ἀνθρώπους, τοῦτο δὲ ἱεροῖς παραστάντες πολλοὶ δὴ καταφανεῖς ἐγένοντο οὐχ ὅσοι ὄντες, [καί] διακωλύοντες τὰ ἱερὰ μὴ γίγνεσθαι τὰ νομιζόμενα. Ἐμοὶ τοίνυν ἐν πᾶσι τούτοις τὰ ἐναντία ἐγένετο. ^[10]

Caed Her 83 Τοῦτο μὲν γὰρ ὅσοις συνέπλευσα, καλλίστοις ἐχρήσαντο πλοῖς· τοῦτο δὲ ὅπου ἱεροῖς παρέστην, οὐκ ἔστιν ὅπου οὐχὶ κάλλιστα τὰ ἱερὰ ἐγένετο. Ἄ ἐγὼ ἀξιῶ μεγάλα μοι τεκμήρια εἶναι τῆς αἰτίας, ὅτι οὐκ ἀληθῆ μου οὗτοι κατηγοροῦσι ... τούτων μάρτυρες. Μάρτυρες Ἐπίσταμαι δὲ καὶ τάδε, ὧ ἄνδρες δικασταί, ὅτι εἰ μὲν ἐμοῦ κατεμαρτύρουν οἱ μάρτυρες, ὥς τι ἀνόσιον γεγένηται ἐμοῦ παρόντος ἐν πλοίῳ ἢ ἐν ἱεροῖς, αὐτοῖς γε τούτοις ἰσχυροτάτοις ἂν ἐχρῶντο, καὶ πίστιν τῆς αἰτίας ταύτην σαφεστάτην ἀπέφαινον, τὰ σημεῖα τὰ ἀπὸ τῶν θεῶν· νῦν δὲ τῶν τε σημείων ἐναντίων τοῖς τούτων λόγοις γιγνομένων, τῶν τε μαρτύρων ἃ μὲν ἐγὼ λέγω μαρτυρούντων ἀληθῆ εἶναι, ἃ δ' οὗτοι κατηγοροῦσι ψευδῆ, τοῖς μὲν μαρτυροῦσιν ἀπιστεῖν ὑμᾶς κελεύουσι, τοῖς δὲ λόγοις οὗς αὐτοὶ λέγουσι πιστεύειν ὑμᾶς φασὶ χρῆναι. ^[10]

Caed Her 84 Καὶ οἱ μὲν ἄλλοι ἄνθρωποι τοῖς ἔργοις τοὺς λόγους ἐλέγχουσιν, οὗτοι δὲ τοῖς λόγοις τὰ ἔργα ζητοῦσιν ἄπιστα καθιστάναι. Ὅσα μὲν οὖν ἐκ τῶν κατηγορηθέντων μέμνημαι, ὧ ἄνδρες, ἀπολελόγημαι· οἶμαι δὲ καὶ ὑμῶν ἀποψηφίσασθαι.

Caed Her 85 Ταῦτά γὰρ ἐμέ τε σώζει, καὶ ὑμῖν νόμιμα καὶ εὖορκα γίνεται. Κατὰ γὰρ τοὺς νόμους ὠμόσατε δικάσειν· ἐγὼ δὲ καθ' οὓς μὲν ἀπήχθην, οὐκ ἔνοχός εἰμι τοῖς νόμοις, ὧν δ' ἔχω τὴν αἰτίαν, ἀγών μοι νόμιμος ὑπολείπεται. Εἰ δὲ δύο ἐξ ἑνὸς ἀγῶνος γεγέννησθον, οὐκ ἐγὼ αἴτιος, ἀλλ' οἱ κατηγοροί. Καίτοι οὐ δὴ που οἱ μὲν ἔχθιστοι οἱ ἐμοὶ δύο ἀγῶνας περὶ ἐμοῦ πεποιήκασιν, ὑμεῖς δὲ οἱ τῶν δικαίων ἴσοι κριταὶ προκαταγνώσεσθέ μου ἐν τῷδε τῷ ἀγῶνι τὸν φόνον. Μὴ ὑμεῖς γε, ὦ ἄνδρες, ἀλλὰ δότε τι καὶ τῷ χρόνῳ μεθ' οὗ ὀρθότατα εὐρίσκουσιν οἱ τὴν ἀκρίβειαν ζητοῦντες τῶν πραγμάτων. ^[10]

Caed Her 86 Ἡξίουں μὲν γὰρ ἔγωγε περὶ τῶν τοιούτων, ὦ ἄνδρες, εἶναι τὴν δίκην κατὰ τοὺς νόμους, κατὰ μέντοι τὸ δίκαιον ὡς πλειστάκις ἐλέγχεσθαι. Τοσούτῳ γὰρ ἄμεινον ἂν ἐγινώσκετο· οἱ γὰρ πολλοὶ ἀγῶνες τῇ μὲν ἀληθείᾳ σύμμαχοι εἰσι, τῇ δὲ διαβολῇ πολεμιώτατοι. [Φόνου γὰρ δίκη καὶ μὴ ὀρθῶς γνωσθεῖσα ἰσχυρότερον τοῦ δικαίου καὶ τοῦ ἀληθοῦς ἐστίν· ἀνάγκη γάρ, ἐὰν ὑμεῖς καταψηφίσθητε, καὶ μὴ ὄντα φονέα μὴδ' ἔνοχον τῷ ἔργῳ χρῆσθαι τῇ δίκῃ καὶ τῷ νόμῳ· καὶ οὐδεὶς ἂν τολμήσειεν οὔτε τὴν δίκην τὴν δεδικασμένην παραβαίνειν πιστεύσας αὐτῷ ὅτι οὐκ ἔνοχός ἐστιν, οὔτε ξυνειδῶς αὐτῷ τοιοῦτον ἔργον εἰργασμένῳ μὴ οὐ χρῆσθαι τῷ νόμῳ· ἀνάγκη δὲ τῆς δίκης νικάσθαι παρὰ τὸ ἀληθές, αὐτοῦ τε τοῦ ἀληθοῦς, ἄλλως τε καὶ ἐὰν μὴ ἦ ὁ τιμωρήσων.] ^[10]

Caed Her 88 Αὐτῶν δὲ τούτων ἔνεκα οἱ τε νόμοι καὶ αἱ διωμοσίαι καὶ τὰ τόμια καὶ αἱ προρρήσεις, καὶ τᾶλλα ὅσα γίνεται τῶν δικῶν ἔνεκα τοῦ φόνου, πολὺ διαφέροντά ἐστιν ἢ καὶ ἐπὶ τοῖς ἄλλοις, ὅτι καὶ αὐτὰ τὰ πράγματα, περὶ ὧν οἱ κίνδυνοι, περὶ πλείστου ἐστὶν ὀρθῶς γινώσκεσθαι· ὀρθῶς μὲν γὰρ γνωσθέντα τιμωρία ἐστὶ τῷ ἀδικηθέντι, φονέα δὲ τὸν μὴ αἴτιον ψηφισθῆναι ἀμαρτία καὶ ἀσέβειά ἐστιν εἷς τε τοὺς θεοὺς καὶ εἰς τοὺς νόμους. Καὶ οὐκ ἴσον ἐστὶ τόν τε διώκοντα μὴ ὀρθῶς αἰτιάσασθαι καὶ ὑμᾶς τοὺς δικαστὰς μὴ ὀρθῶς γινῶναι. ^[5]

Caed Her 89 Ἡ μὲν γὰρ τούτων αἰτίαισις οὐκ ἔχει τέλος, ἀλλ' ἐν ὑμῖν ἐστὶ καὶ τῇ δίκῃ· ὅ τι δ' ἂν ὑμεῖς ἐν αὐτῇ τῇ δίκῃ μὴ ὀρθῶς γνῶτε, τοῦτο οὐκ ἔστιν ὅποι ἂν τις ἀνενεγκὼν τὴν ἀμαρτίαν ἀπολύσαιτο.] Πῶς ἂν οὖν ὀρθῶς δικάσαιτε περὶ αὐτῶν; εἰ τούτους τε ἑάσετε τὸν νομιζόμενον ὄρκον διομοσαμένους κατηγορῆσαι, κάμει περὶ αὐτοῦ τοῦ πράγματος ἀπολογήσασθαι. ^[5]

Caed Her 90 Πῶς δὲ ἑάσετε; ἐὰν νυνὶ ἀποψηφίσθησθέ μου. Διαφεύγω γὰρ οὐδ' οὕτω τὰς ὑμετέρας γνώμας, ἀλλ' ὑμεῖς ἔσεσθε οἱ κάκεῖ μερὶ ἐμοῦ διαψηφιζόμενοι. Καὶ φεισαμένοις μὲν ὑμῖν ἐμοῦ νῦν ἔξεστι τότε χρῆσθαι ὅ τι ἂν βούλησθε, ἀπολέσασιν δὲ οὐδὲ βουλεύσασθαι ἔτι περὶ ἐμοῦ ἐγχωρεῖ. Καὶ μὴν εἰ δέοι ἀμαρτεῖν τι, τὸ ἀδίκως ἀπολῦσαι ὀσιώτερον ἂν εἴη τοῦ μὴ δικαίως ἀπολέσαι· τὸ μὲν γὰρ ἀμάρτημα μόνον ἐστὶ, τὸ δὲ ἕτερον καὶ ἀσέβημα. ^[5]

Caed Her 91 Ἐν ᾧ χρή πολλὴν πρόνοιαν ἔχειν, μέλλοντας ἀνήκεστον ἔργον ἐργάζεσθαι. Ἐν μὲν γὰρ ἀκεστῷ πράγματι καὶ ὀργῇ χρησαμένους καὶ διαβολῇ πιθομένους ἔλαττόν ἐστιν ἐξαμαρτεῖν· μεταγνοὺς γὰρ ἔτι ἂν <τις> ὀρθῶς βουλεύσαιτο· ἐν δὲ τοῖς ἀνηκέστοις πλέον βλάβος τὸ μετανοεῖν καὶ γινῶναι ἐξημαρτηκότας. Ἦδη δὲ τισιν ὑμῶν καὶ μετεμέλησεν ἀπολωλεκόσι. Καίτοι ὅπου ὑμῖν τοῖς ἐξαπατηθεῖσι μετεμέλησεν, ἦ καὶ πάνυ τοι χρῆν τούς γε ἐξαπατῶντας ἀπολωλέναι. Ἐπειτα δὲ τὰ μὲν ἀκούσια τῶν ἀμαρτημάτων ἔχει συγγνώμην, τὰ δὲ ἐκούσια οὐκ ἔχει. ^[10]

Caed Her 92 Τὸ μὲν γὰρ ἀκούσιον ἀμάρτημα, ὦ ἄνδρες, τῆς τύχης ἐστὶ, τὸ δὲ ἐκούσιον τῆς γνώμης. Ἐκούσιον δὲ πῶς ἂν εἴη μᾶλλον ἢ εἴ τις, ὧν βουλὴν ποιοῖτο, ταῦτα παραχρῆμα ἐξεργάζοιτο; καὶ μὴν τὴν ἴσην γε δύναμιν ἔχει, ὅστις τε ἂν τῇ χειρὶ ἀποκτείνῃ ἀδίκως καὶ ὅστις τῇ ψήφῳ. Εὗ δ' ἴστε ὅτι οὐκ ἂν ποτ' ἦλθον εἰς τὴν πόλιν, εἴ τι ξυνήδη ἐμαυτῷ τοιοῦτον· νῦν δὲ πιστεύων τῷ δικαίῳ, οὗ πλέονος οὐδὲν ἐστὶν ἄξιον ἀνδρὶ συναγωνίζεσθαι, μὴδὲν αὐτῷ συνειδότι ἀνόσιον εἰργασμένῳ μὴδ' εἰς τοὺς θεοὺς ἡσεβηκότι· ἐν γὰρ τῷ τοιούτῳ ἤδη καὶ τὸ σῶμα ἀπειρηκὸς ἢ ψυχὴ συνεξέσωσεν, ἐθέλουσα ταλαιπωρεῖν διὰ τὸ μὴ ξυνειδέναί ἐαυτῇ· τῷ δὲ ξυνειδότι τοῦτο

αὐτὸ πρῶτον πολέμιόν ἐστιν· ἔτι γὰρ καὶ τοῦ σώματος ἰσχύοντος ἡ ψυχὴ προαπολείπει,
ἡγουμένη τὴν τιμωρίαν οἱ ἤκειν ταύτην τῶν ἀσεβημάτων· ἐγὼ δ' ἐμαυτῷ τοιοῦτον οὐδὲν
ξυνειδῶς ἤκω εἰς ὑμᾶς. ^[10]

Caed Her 94⁹⁴ Τὸ δὲ τοὺς κατηγοροὺς διαβάλλειν οὐδὲν ἐστὶ θαυμαστόν. Τούτων γὰρ ἔργον τοῦτο, ὑμῶν δὲ τὸ
μὴ πείθεσθαι τὰ μὴ δίκαια. Τοῦτο μὲν γὰρ ἐμοὶ πειθομένοις ὑμῖν μεταμελῆσαι ἔστιν, καὶ τούτου
φάρμακον τὸ αὖθις κολάσαι, τοῦ δὲ τούτοις πειθομένους ἐξεργάσασθαι ἃ οὗτοι βούλονται οὐκ
ἔστιν ἴσας. Οὔτε χρόνος πολὺς ὁ διαφέρων, ἐν ᾧ ταῦτα νομίμως πράξεθ' ἃ νῦν ὑμᾶς
παρανόμως πείθουσιν οἱ κατήγοροι ψηφίσασθαι. Οὗτοι τῶν ἐπειγομένων ἐστὶ τὰ πράγματα,
ἀλλὰ τῶν εὖ βουλευομένων. Νῦν μὲν οὖν γνωριστὰί γίγνεσθε τῆς δίκης, τότε δὲ δικασταὶ [τῶν
μαρτύρων]· νῦν μὲν δοξασταί, τότε δὲ κριταὶ τῶν ἀληθῶν. Ῥᾶστον δέ τοι ἐστὶν ἀνδρὸς περὶ
θανάτου φεύγοντος τὰ ψευδῆ καταμαρτυρῆσαι. ^[10]

Caed Her 95⁹⁵ Ἐὰν γὰρ τὸ παραχρῆμα μόνον πείσωσιν ὥστε ἀποκτεῖναι, ἅμα τῷ σώματι καὶ ἡ τιμωρία
ἀπόλωλεν. Οὐδὲ γὰρ οἱ φίλοι ἔτι θελήσουσιν ὑπὲρ ἀπολωλότος τιμωρεῖν· ἐὰν δὲ καὶ
βουληθῶσιν, τί ἔσται πλέον τῷ γε ἀποθανόντι; νῦν μὲν οὖν ἀποψηφίσασθέ μου· ἐν δὲ τῇ τοῦ
φόνου δίκη οὗτοί τε τὸν νομιζόμενον ὄρκον διομοσάμενοι ἐμοῦ κατηγορήσουσι, καὶ ὑμεῖς περὶ
ἐμοῦ κατὰ τοὺς κειμένους νόμους διαγνώσεσθε, καὶ ἐμοὶ οὐδεὶς λόγος ἔσται ἔτι, ἐάν τι πάσχω,
ὥς παρανόμως ἀπωλόμην. ^[5]

Caed Her 96⁹⁶ Ταῦτά τοι δέομαι ὑμῶν, οὔτε τὸ ὑμέτερον εὐσεβὲς παριεῖς οὔτε ἐμαυτὸν ἀποστερῶν τὸ δίκαιον·
ἐν δὲ τῷ ὑμετέρῳ ὄρκῳ καὶ ἡ ἐμὴ σωτηρία ἔνεστι. Πειθόμενοι δὲ τούτων ὅτῳ βούλεσθε,
ἀποψηφίσασθέ μου.